Koersvast en vernieuwend

Hoofdlijnenakkoord H&G, CDA, PvdA

Inleiding

Inleiding

Valkenswaard heeft de afgelopen jaren een stevig fundament gelegd. De nieuwe coalitie van H&G, CDA, PvdA bouwt in de raadsperiode 2018-2022 hierop verder. We zijn koersvast, wat zorgt voor stabiliteit en consistentie. Het uitgangspunt voor de komende jaren is de Toekomstvisie 2030 van Valkenswaard: we zetten in op sociale cohesie (van onze inwoners, in onze dorpen en wijken), innovatie en leisure (vrijetijdseconomie). Daarmee maken we Valkenswaard klaar voor de toekomst.

Ook kiezen we voor verdergaan met vernieuwing. Inhoudelijk en in de manier waarop we ons opstellen richting onze inwoners. Zo is, als in overheidsparticipatie, bij de totstandkoming van het hoofdlijnenakkoord gekozen voor een open aanpak. Maatschappelijke organisaties, inwoners en ook de Valkenswaardse gemeenteraad zijn in de gelegenheid gesteld om vroegtijdig inbreng te leveren. Samen bepalen wij de koers van Valkenswaard.

Wij bedanken iedereen die, schriftelijk of via de werktafels, input heeft geleverd. Een groot aantal accenten zijn terug te zien in het voorliggende akkoord. Andere zaken worden meegenomen in de uitvoering daarvan. Dankzij de input is het akkoord uiteindelijk beter en sterker geworden. De gekozen open aanpak is een eerste aanzet om participatie van onze inwoners de komende periode te versterken.

In het akkoord is bewust gekozen om afspraken te maken op hoofdlijnen over de belangrijkste ambities voor deze raadsperiode. Deze keuze past in een tijd waarin de maatschappij steeds sneller verandert, met nieuwe kansen en uitdagingen tot gevolg. Daarnaast worden het college en de ambtelijke organisatie in positie gebracht om samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vorm te geven aan de uitvoering van dit akkoord. In eerste instantie zal dit akkoord worden verwerkt in de meerjarenprogrammabegroting 2019-2022, die de gemeenteraad in het najaar behandelt.

Er liggen veel kansen, het ambitieniveau is hoog. We stellen met dit akkoord de juiste prioriteiten om Valkenswaard klaar te maken voor de toekomst.

Namens de onderhandelende partijen,

Bram Bots Davey Gerlings Henk Jonkers

Wonen

Valkenswaard moet een aantrekkelijke woonomgeving blijven voor onze huidige en nieuwe inwoners. Een hoog voorzieningenniveau is hiervoor cruciaal. Om ervoor te zorgen dat een hoog voorzieningenniveau van Valkenswaard in de toekomst behouden kan blijven, is het van belang dat het aantal inwoners minimaal op hetzelfde peil blijft en het liefste groeit. Daarom is het noodzakelijk om in de collegeperiode 2018-2022 in hetzelfde hoge tempo van de afgelopen twee jaren door te gaan met het bouwen van woningen. Hierbij voldoet Valkenswaard aan de provinciale eis dat in principe ontwikkeld moet worden op locaties binnen de bebouwde kom. Deze locaties zijn ruimschoots beschikbaar in Valkenswaard.

Woningbouw
Voor haar woningbouwprogramma streeft Valkenswaard naar een goede balans in alle segmenten. We blijven inzetten op het behouden en aantrekken van nieuwe inwoners, met name jongeren en jonge gezinnen. In het gemeentebeleid wordt breder ingezet op het creëren van een aantrekkelijke leefomgeving voor deze doelgroepen. Met name woningbouw in Borkel en Schaft kan naast een aantrekkelijke leefomgeving ook een goede bijdrage leveren aan de leefbaarheid in deze kernen. Samen met de inwoners wordt gestreefd naar de instandhouding van een passend voorzieningenniveau. Daarnaast stelt Valkenswaard duurzaamheidseisen aan nieuw te bouwen woningen. Bijvoorbeeld bouwen zonder gasaansluiting en gebruik maken van alternatieve energiebronnen.

Door de vergrijzing, de toename van het aantal eenpersoonshuishoudens en de decentralisatie van zorgtaken ligt er voor Valkenswaard een uitdaging om ‘zorg’ en ‘wonen’ sterker met elkaar in verbinding te brengen. Ouderen en inwoners met een zorgvraag worden ondersteund om zo lang als mogelijk zelfstandig te kunnen wonen. Daarbij hebben we oog voor eenzaamheid en de problematiek van mensen met dementie en hun mantelzorgers. Ook is er bijzondere aandacht voor de fysieke toegankelijkheid van gebouwen. In de komende periode wordt geïnventariseerd welke stappen noodzakelijk zijn om de verbinding te maken tussen ‘zorg’ en ‘wonen’. Met de hieruit voortkomende acties gaan we aan de slag. Denk daarbij aan het realiseren van levensloopbestendige woningen en (mantel)zorgwoningen met oog voor innovatieve woonvormen.

Bereikbaar Valkenswaard
Het programma Bereikbaar Valkenswaard is cruciaal voor de leefbaarheid van Valkenswaard en de ontwikkeling van het centrum (conform het Masterplan). Hiermee biedt Valkenswaard onder meer een antwoord op de problematiek met het vrachtwagenverkeer. De komende periode zet de gemeente in op het sluiten van een uitvoeringsovereenkomst met de provincie omtrent de overdracht van de Eindhovenseweg en de verkeersmaatregelen in Dommelen-Zuid waarbij het door de raad vastgestelde maatregelenpakket het uitgangspunt vormt. Daarnaast gaat Valkenswaard met de regiogemeenten en provincie in gesprek over een tijdelijk maatregelenpakket als de realisatie van de Westparallel verder wordt vertraagd. Het upgraden van het openbaar vervoer zorgt voor betere bereikbaarheid en duurzaamheid. Valkenswaard zet samen met de gemeenten Waalre en Eindhoven en de provincie in op het realiseren van een volwaardige Hoogwaardig Openbaar Vervoer-lijn en busstation. Wij houden vast aan het door de raad vastgestelde mobiliteitsplan waarin onze ambities duidelijk zijn opgetekend. Specifiek voor de Europalaan is daarbij het uitgangspunt dat maatregelen op de Europalaan geen nadelige effecten mogen genereren op de Eindhovenseweg.

In deze periode vindt er een herijking plaats van het in 2015 vastgestelde parkeerbeleid. Op basis van de uitkomsten vindt eventuele bijstelling plaats om knelpunten op te lossen. Daarnaast wordt elektrisch verkeer in Valkenswaard beter gefaciliteerd, onder meer door voldoende oplaadpunten. Bij de inrichting van de openbare ruimte worden kansen benut om lopen en fietsen, in zowel het centrum als het buitengebied, te stimuleren. Naast recreatief fietsen biedt de brede opkomst van de elektrische fiets een duurzaam alternatief voor gemotoriseerd verkeer en openbaar vervoer. Het fietspad op de Malpie heeft een centrale rol in het fietsnetwerk Groote Heide en zal als zodanig worden ingericht.

Klimaatbeleid
Terwijl klimaatverandering een mondiale uitdaging is, worden oplossingen vooral lokaal vormgegeven. Met een daadkrachtig lokaal klimaatbeleid draagt Valkenswaard bij aan het realiseren van de klimaatdoelen van Parijs. Hiervoor moet financiële ruimte worden gereserveerd in de meerjarenprogrammabegroting. Dit doen we omdat we klimaatbeleid belangrijk vinden en omdat de Rijksoverheid actie van de gemeenten verwacht. De gemeenteraad heeft hier in de vorige raadsperiode de aanzet voor gegeven. Valkenswaard zet de komende periode onder meer in op energiebesparing, duurzaam bouwen en renoveren, duurzaam inkopen, verminderen en hergebruik van afval, circulaire economie, duurzame mobiliteit en duurzame opwekking van energie. Er liggen kansen om de duurzaamheidsdoelstellingen als gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, bedrijfsleven en gemeente te realiseren. Bijvoorbeeld de prestatieafspraken met woningcorporaties, maar ook het ondersteunen van onze inwoners bij de aanschaf van zonnepanelen.

Het veranderende klimaat vraagt om aanpassing van de fysieke omgeving en het menselijk handelen. Een nieuwe visie op het gemeentelijke rioleringsplan is dan ook van belang. Grote wateroverlast voor onze inwoners, zoals in 2016, willen we voorkomen. Is er de wens om schade als gevolg van de gewijzigde weersomstandigheden zoveel als mogelijk te voorkomen, dan is een verbrede aanpak met financiële dekking noodzakelijk.

Vergroening en ontstening van de openbare ruimte en van privéterreinen dragen bij aan klimaatadaptatie in Valkenswaard. De komende periode worden acties op dit gebied voortgezet. Daarbij wordt gekeken naar zowel de bebouwde kom als de ons omringende natuur. Het behouden van en investeren in (nieuwe) natuur is deze periode een prioriteit. Dit is noodzakelijk ter compensatie van infraprojecten (bijvoorbeeld de Westparallel), het zorgt voor meer economische ontwikkelruimte in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof en het biedt een versterking van de basis voor de Valkenswaardse leisure economie. Bij ruimtelijke ingrepen hebben wij, naast aandacht voor de natuurwaarden, in een eerder stadium aandacht voor de archeologische en cultuurhistorische waarden in Valkenswaard.

Werken

De strategische ligging in de Brainportregio aan de ene kant en de ligging aan de Belgische grens aan de andere kant bieden grote kansen voor Valkenswaard, haar lokale economie en haar inwoners. Deze periode wordt benut voor verdere ontwikkeling van de leisure economie, door middel van het programma De Groote Heide – Dommelland. Daarnaast benut Valkenswaard de mogelijkheden als aantrekkelijke woongemeente voor werknemers uit de Brainport-regio. Door een slimme combinatie van wonen, werken en recreëren worden deze kansen optimaal benut. Daarbij wordt de aansluiting gezocht met de Brainport Nationale Actie Agenda.

Werkgelegenheid
Het lokale bedrijfsleven is een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente in het kader van het faciliteren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Zo is de komende periode de kwaliteit van de bedrijventerreinen in Valkenswaard een belangrijk punt. Daarnaast is het bedrijfsleven ook een noodzakelijke partner voor het realiseren van maatschappelijke doelen, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en de positie van kwetsbare doelgroepen in relatie tot de arbeidsmarkt (zoals arbeidsmigranten, statushouders en laaggeletterden). De gemeente maakt goed gebruik van bestaande economische overlegorganen om afspraken op deze gebieden mogelijk te maken.

Er ligt een opgave om te werken aan de aansluiting op de arbeidsmarkt van de huidige generatie uitkeringsgerechtigden, onder andere door verbetering van het opleidingsniveau en vaardigheid op het gebied van taal, rekenen en digitalisering. Daarnaast is het zaak te zorgen dat de Valkenswaardse jeugd goed wordt opgeleid en aansluiting kan vinden op de arbeidsmarkt. Dit doet Valkenswaard onder andere door aan te sluiten bij de Brainport Nationale Actieagenda. Door deze aanpak kan de aansluiting op de arbeidsmarkt van de Valkenswaardse beroepsbevolking in de toekomst verbeteren. Gericht op de economische ontwikkelingen in de regio wordt bekeken of er mogelijk een MBO-vestiging kan worden gerealiseerd.

Brainport REGION Eindhoven

Goed onderwijs
Deze periode worden de randvoorwaarden voor goed onderwijs in Valkenswaard, waaronder passende huisvesting en een sluitende aanpak met de jeugdhulpketen, verder geoptimaliseerd. Daarbij wordt gekeken naar de huisvesting van scholen en de samenwerking tussen het onderwijs en de zorgpartners. De ambitie is om zoveel mogelijk betrokkenen rondom de scholen (brede scholen) te integreren. Hierin moet ook de wijk betrokken worden, zodat scholen buurtcentra worden waar de wijk zich in kan herkennen. In het huisvestingsbeleid wordt bij renovatie of bouw ook gezorgd voor een goed binnenklimaat, fysieke toegankelijkheid en duurzaamheid.

De gemeente zet zich in om onderwijsachterstanden op jonge leeftijd tegen te gaan c.q. te voorkomen. Op basis van nieuwe wettelijke taken en aanvullende rijksmiddelen wordt de huidige aanpak geïntensiveerd. Het is daarnaast van groot belang dat onze kinderen en jongeren kennis hebben van onze democratie en hieraan actief deelnemen. Deze periode worden de huidige acties geïnventariseerd en aan de hand daarvan bekeken of extra inzet noodzakelijk is. Daarbij wordt ook de mogelijke oprichting van een kinderraad betrokken.

Vrije tijd

Uit de toekomstvisie volgt het voornemen om Valkenswaard als topgemeente voor leisure op te kaart te zetten. Het is hiervoor essentieel om te investeren in de ontwikkeling van vrijetijdseconomie en te werken aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe leisure ondernemers. Dit gebeurt door middel van het uitvoeringsprogramma De Groote Heide – Dommelland met als doel het realiseren van bezoekers, bestedingen en banen. Daarbij stellen wij een goede balans tussen wonen, werken en recreëren voorop. In onze ontwikkelingen krijgt de kwaliteit voorrang boven kwantiteit. Dit wordt ondersteund en versterkt door de samenwerking in de BGTS.

Economie, natuur en toerisme
Het programma wordt aan de hand van drie programmalijnen uitgewerkt: economie (realisatie Paardenboulevard en Leisurezone), natuur (behoud en versterking bestaande natuur) en toerisme (versterken recreatief netwerk). Hiervoor moet financiële ruimte gereserveerd worden in de meerjarenprogrammabegroting. Het doel is het vergroten van de werkgelegenheid in Valkenswaard. Door middel van dit programma wordt tegelijkertijd een impuls gegeven aan het voorzieningenniveau in de gemeente, Valkenswaard als een aantrekkelijkere vestigingsplaats voor jongeren en jonge gezinnen, het groene karakter van Valkenswaard en vitaliteit van het buitengebied.

Het afgelopen jaar zijn enkele onderdelen uit het door de gemeenteraad vastgestelde Masterplan Centrum uitgevoerd. Deze hadden vooral betrekking op de opwaardering van ons centrum. Deze leidden tot een verbetering van de uitstraling van de aangepakte gebieden in ons winkelcentrum. Ondanks de aantrekkende economie loopt de winkelleegstand in het centrum verder op. Deze leegstand kan inmiddels als structureel worden bestempeld en moet worden aangepakt om de levendigheid van ons centrum te waarborgen. Hier ligt een verantwoordelijkheid voor alle stakeholders en dus ook voor de gemeente. Centralisering van winkels in een kleiner kernwinkelgebied lijkt een passende stap om leegstand en versnippering van het winkelgebied tegen te gaan. Hier liggen kansen om winkels te transformeren naar andere functies. Daarnaast is het zo snel mogelijk afwaarderen van de Eindhovenseweg als doorgaande route (en deze inrichten als verblijfsgebied) een essentiële kwaliteitsverbetering van het winkelcentrum. Dit kan gerealiseerd worden wanneer de uitvoeringsovereenkomst met de provincie wordt gesloten. Dit staat medio 2018 gepland.

Meedoen door voorzieningen
Tot slot bezit Valkenswaard een groot en breed aanbod aan culturele voorzieningen. Vanwege het aflopen van de oude cultuurnota is herijking nodig. De activiteiten op het gebied van cultuur worden samen met de relevante stakeholders geëvalueerd en in een breed kader nader bekeken. De komende periode blijft Valkenswaard werken met cultuur- en sportcoaches en deze inzet wordt structureel gemaakt. Het Centrum voor Muziek en Dans behoudt haar plaats en ontwikkelt zich verder als partner van basisscholen. In een nieuwe cultuurnota kunnen de keuzes voor de komende jaren worden gemaakt. Deze periode wordt ook uitvoering gegeven aan de nieuwe sportvisie, waarmee inwoners worden gestimuleerd om te sporten en te bewegen. Bij zowel sport als cultuur staat het meedoen van onze inwoners centraal.

Sociaal domein

Iedereen moet in staat zijn zo zelfstandig mogelijk te leven. De gemeente ondersteunt daarom inwoners die daar om vragen, zodat ze uiteindelijk zelf de regie kunnen houden. Dat gebeurt met oog voor de unieke situatie van de persoon of het gezin en samen met partners die daarin een rol kunnen spelen. Sociale netwerken en preventie hebben daarbij een sleutelrol. De traditionele rol van de gemeente van ‘zorgen voor’ verandert daarmee substantieel naar ‘zorgen dat’. De gemeente creëert hiervoor de noodzakelijke randvoorwaarden. Het uitgangspunt blijft dat iedereen die zorg nodig heeft ook zorg krijgt.

Slimmere verbindingen

De tekorten van de laatste jaren op het sociaal domein versterken de noodzaak om de komende raadsperiode nog nadrukkelijker te investeren in de transformatie. Dit wordt gerealiseerd door middel van een integraal transformatieplan inclusief een uitvoerige analyse sociaal domein, het creëren van een innovatiebudget en programmatische aansturing van het sociaal domein. De transformatiegedachte vraagt om meer aandacht voor preventie en een verdere verschuiving van individuele ondersteuning naar collectieve alternatieven. Om onze zorgdoelen te behalen, zoekt de gemeente verbindingen. Daarbij ligt de focus allereerst op een optimale verbinding tussen de verschillende decentralisaties. Daarnaast wordt gezocht naar slimmere verbindingen tussen de andere werkvelden van de gemeente, zoals onderwijs, sport, cultuur, wonen, sociale cohesie, veiligheid en maatschappelijk vastgoed. Inwoners wordt ook gevraagd om meer van hun eigen kracht gebruik te maken, zoals van het netwerk van familie, vrienden en vrijwilligers. Daarnaast zet Valkenswaard de komende periode in op de bevordering van een gezonde leefstijl. Met een gezonde levensstijl wordt de kwaliteit van leven verbeterd en kunnen mogelijk, met een preventieve aanpak, kosten worden bespaard.

De eenheid in de Valkenswaardse gemeenschap willen we koesteren, tweedeling in willekeurig welke vorm is niet gewenst. De gemeente houdt daarom in al haar handelen rekening met de inclusiviteit voor al onze inwoners en de nieuwkomers. Door het versterken van de sociale cohesie is Valkenswaard een aantrekkelijke woonomgeving en probeert de gemeente sociale problematiek te voorkomen. De gemeente werkt ook verder aan het stimuleren van ontmoeting tussen onze inwoners. Hierbij wordt gekozen voor een goede balans tussen fysieke en sociale maatregelen. De komende periode wordt het wijkgericht werken doorontwikkeld, waarbij burger- en overheidsparticipatie steeds belangrijker wordt en de inwoners zelf aan zet zijn.

Op gelijke voet

In Valkenswaard moeten onze inwoners op gelijke voet kunnen meedoen. De start van de implementatie van het VN-verdrag voor personen met een beperking is de komende periode daarom een belangrijke actie. Daarnaast hebben mantelzorgers en vrijwilligers een bijzondere plek in onze maatschappij. Onderzocht wordt of de sollicitatieplicht kan vervallen voor 60+ers die structureel vrijwilligerswerkwerk of mantelzorg verrichten.

Ook in Valkenswaard hebben te veel mensen moeite met lezen en schrijven. Valkenswaard zet in op een lokaal (digi)taalnetwerk en het actief voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid. Om te voorkomen dat mensen niet mee kunnen doen, omdat ze onvoldoende digitaal vaardig zijn, worden concrete acties die bijdragen aan het voorkomen van een digitale kloof ontwikkeld en ondersteund.

Daarnaast maakt Valkenswaard werk van het voorkomen en bestrijden van armoede. De gemeente voorziet in toegankelijke schuldhulpverlening. Verborgen armoede wordt proactief opgespoord. Ook is er bijzondere aandacht voor de positie van kinderen in het armoedebeleid. We zetten ons er voor in dat alle kinderen kunnen sporten en meedoen aan culturele activiteiten.

Bestuur & organisatie

Om de Toekomstvisie te realiseren is het essentieel om de komende jaren de kansen te verzilveren die er op economisch en maatschappelijk gebied in Valkenswaard bestaan. De projecten die Valkenswaard de komende jaren wil realiseren zijn ambitieus. Inhoudelijk, maar ook financieel. Denk aan de realisatie van de uitvoeringsprogramma's Bereikbaar Valkenswaard, De Groote Heide – Dommelland en het Masterplan Centrum, maar ook de aansluiting bij de Brainportregio en de financiële houdbaarheid van het sociale domein. Terwijl de beschikbare middelen niet onbeperkt zijn. De komende periode wordt nog scherper gestuurd op het maken van juiste keuzes in de uitvoering van de Toekomstvisie. Daarbij betrachten we consistentie en blijven we investeren in uitvoering van de Toekomstvisie via bovengenoemde majeure programma's.

Participatie en organisatie
Het betrekken van onze inwoners en maatschappelijke organisaties is een belangrijk speerpunt. De gemeente zet de komende jaren in op het samenbrengen van inwoner, politiek en organisatie. De organisatie wordt verder ingericht om processen van overheidsparticipatie en burgerparticipatie te ondersteunen en verder in te richten. De gemeente is sensitief voor initiatieven vanuit de samenleving en faciliteert de totstandkoming hiervan. Daarnaast worden inwoners ook betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van beleid.

De Omgevingswet biedt de kans om blijvend invulling te geven aan ons doel uit de Toekomstvisie om meer ruimte te geven aan onze inwoners. De Omgevingswet wordt op een wijze geïmplementeerd die bij Valkenswaard en haar inwoners past. In de op te stellen Omgevingsvisie wordt een balans gezocht tussen ruimte voor ontwikkelingsplannen van individuele initiatiefnemers, omwonenden en de gemeente. In het kader van de Omgevingswet krijgen de gemeenten van provincie en Rijksoverheid nieuwe taken overgedragen. De implementatie van de Omgevingswet vraagt een majeure organisatieontwikkeling voor een groot deel van de ambtelijke organisatie en vergt veel op het gebied van overheidsparticipatie. De komende periode wordt geïnvesteerd om deze ontwikkeling mogelijk te maken.

In 2017 is het strategisch personeelsbeleid geïntroduceerd. Het doel is om de organisatie qua capaciteit en aanwezige competenties optimaal aan te laten sluiten op de opgaven die voor ons liggen. De gemeente investeert in het zijn van een aantrekkelijke werkgever om medewerkers te blijven behouden en geschikte medewerkers met de juiste competenties te werven. Daarbij is ook aandacht voor de omgeving waarin en de voorzieningen waarmee onze medewerkers werken.

Samenwerking
Samenwerking met derden, zoals met de provincie, het waterschap en andere gemeenten, maar zeker ook met onze eigen wijken en verenigingen is vanzelfsprekend om onze doelen te verwezenlijken. Een goede relatie met onze omgeving (relatiemanagement) en het bewust zijn van belangen van onze partners (omgevingsbewustzijn) zijn van cruciaal belang voor het succes van Valkenswaard. Daarbij is het van belang om oog te hebben voor de bijdrage die Valkenswaard levert aan het geheel van de regio, in plaats van te focussen op het directe profijt vanuit samenwerkingsverbanden voor de gemeente Valkenswaard. We kiezen daarbij voor een actieve rol in regionale samenwerkingsverbanden.

In de A2-samenwerking wordt gewerkt aan een nieuwe stip op de horizon. Voordat nieuwe samenwerkingen binnen de A2 worden aangegaan, wordt eerst de lopende evaluatie afgewacht. Verschillende scenario's voor de nieuwe stip op de horizon worden bezien vanuit de vraag: “Wat zijn de effecten voor Valkenswaard beleidsmatig, financieel, bestuurlijk en ambtelijk?”. Eventuele vervolgstappen gaan vergezeld van duidelijke afspraken en doelstellingen over waar de samenwerking dan over een aantal jaren moet staan (de stip op de horizon), en wat dit betekent voor de deelnemende gemeenten.

Financiën
Deze raadsperiode wordt de financiële houdbaarheid van de gemeentefinanciën versterkt. In de meerjarenprogrammabegroting 2019-2022 wordt integraal afgewogen waar de gemeente de komende jaren wel en niet in investeert. Naast het terugdringen van de tekorten die de laatste jaren bestonden op de jaarrekening, moeten de gemeentelijke reserves op peil worden gehouden. De gemeente gaat uit van een beheerste ontwikkeling van de lokale lasten en een meerjarig sluitende begroting als kader.